

N:o 16.

Af herr **Berg, Gustaf**, *angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring af förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885.*

Det är ett temligen allmänt erkänt faktum, att nu gällande lagstiftning angående handeln med vin och maltdrycker är, åtminstone hvad landsbygden angår, i vissa delar ganska otillfredsställande samt gifver anledning till missförhållanden af den beskaffenhet, att de böra kunna undanrödjas utan några obehöriga inskränkingar i näringsfriheten.

Till dessa missförhållanden bör i främsta rummet räknas det, att handel med öl och vin får förenas med annan handel. En sådan sammanslagning af öl- och vinhandeln med landthandeln i allmänhet verkar i flere hänseenden skadligt. Den af landthandlaren förvärfvade rättigheten att »försälja varor i bod» är ganska ofta, ja kanske i de flesta fall sökt hufvudsakligen, i ändamål att såmedelst vinna tillfälle till den vinstgifvande försäljningen af maltdrycker; och, ehuru landthandlaren rättighet i fråga om sådan försäljning inskränker sig till *försäljning för afhemtning*, kringgås ganska ofta — och det på många vexlande, ehuru i allmänhet för lagskiparen oåtkomliga sätt — förbudet att dryckerna ej må förtäras å område, hvaröfver säljaren eger att förfoga, till följd hvaraf icke sällan i sjelfva verket uppstår en *försäljning till förtäring på stället*, d. v. s. utskänking. Landthandeln blir sålunda oftast endast en skylt för ölhandeln; handelsbodarne eller platser i deras omedelbara närhet utgöra mer eller mindre förtäckta ölkrogar, utan att det i de allra flesta fall gifves något medel att stäffa oskicket.

Det bör sålunda för hvar och en, som känner dessa förhållanden, vara ett önskningsmål att få öl- och vinhandeln på landet skild från annan handel. I fråga om handel med brännvin och andra brända eller destillerade drycker finnes i 4 § af kongl. förordningen den 29 maj 1885 en bestämmelse, som

i allmänhet och endast med undantag för vinhandeln förbjuder, att minut-handel med eller utskänkning af sådana drycker må förenas med annan handel, till hvars bedrifvande särskild anmälan erfordras; och synas mig samma orsaker, som föranledt lagstiftaren till nyssnämnda stadgande, nemligen lättheten till missbruk och den stora frestelsen dertill, i lika hög grad förefinnas i fråga om den nu föreslagna inskränkningen.

Äfven uti ett annat hänseende torde den nu gällande lagstiftningen i förevarande ämne vara mindre tillfredsställande, derutinnan nemligen, att kommunen för närvarande icke har något som helst inflytande vid bestämmande af frågan, huru vida, af huru många och af hvilka personer den s. k. minut-handeln med öl (= försäljning till mindre myckenhet än tio liter) må inom kommuner bedrifvas. Uti kommunallagarne finnes kommunerna tillagd rättigheten att i allmänhet ordna sina hushålls- och ordningsangelägenheter på det sätt, som kommunerna sjelfva finna lämpligt; och beträffande försäljning af bränvin samt vin hafva de i flera fall ett betydelsefullt veto. I öfverensstämmelse härmed gifvas ock goda skäl för att kommunerna skulle ega någon bestämningsrätt i fråga om försäljning af öl inom kommunen. Att utsträcka denna bestämningsrätt till handeln i större omfattning, d. v. s. till den försäljning, som afser tio liter och derutöfver, synes icke vara behöfligt; men deremot böra, efter min uppfattning, kommunerna ega någon bestämningsrätt angående den mindre handeln, d. v. s. i fråga om försäljningen till mindre myckenhet än tio liter, hvilken försäljning kan medföra de största vådorna. På detta sätt skulle det blifva kommunerna möjligt att reglera förhållandena i ordningens och sedlighetens intresse.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra och under åberopande af de skäl, som i öfrigt äro framhållna uti en vid nästlidna riksdag, vid behandling af frågan om förändring uti lagstiftningen angående försäljning af vin och maltdrycker, i Andra Kammaréns andra tillfälliga utskott (betänkandet n:o 20) af mig afgifven reservation, till hvilken jag hänvisar, får jag föreslå,

att Riksdagen ville besluta att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t måtte vidtaga sådan förändring i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. den 24 oktober 1885:

dels att försäljning af dessa drycker till afhemtning icke må på landsbygden förenas med annan handel, till hvars bedrifvande särskild anmälan erfordras;

dels ock att rätt till försäljning af maltdrycker för afhemtning till mindre myckenhet än tio liter må å landet

förvärfvas i den ordning, 11 § af förenämnda kongl. förordning redan stadgar i fråga om dylik försäljning af vin.

Om remiss till vederbörligt utskott får jag anhålla.

Stockholm den 28 januari 1891.

Gustaf Berg.

N:o 17.

Af herr **Ölander**, *angående skrifvelse till Konungen med begäran om förslag till ändrade bestämmelser rörande underhållet af de allmänna vägarne på landet.*

Under en lång följd af år har behofvet af en reform i fråga om väghållningsskyldigheten å landet varit erkänt, och försök hafva äfven gjorts att åvägbringa en sådan. Men en så vidt omfattande fråga har gifvetvis framkallat en mängd olika meningar om rätta sättet för dess lösande, och följden har varit, att den ända hittills förblifvit olöst. Hvar och en har velat ordna saken på sitt sätt, och ingen har velat gifva vika för den andra. Kongl. Maj:ts på den utsedda vägkomiténs förslag grundade proposition i ämnet föll vid 1889 års riksdag; och detta vill jag åtminstone för min del icke mycket beklaga, ty den lindring, som derigenom bjöds de tungt beskattade väghållningsskyldiga, var ganska liten och skulle medföra kostnader, som ej motsvarade vinsten. Mera beklagligt anser jag deremot vara, att de många motioner i ämnet, som väcktes vid sistlidet års riksdag, icke ledde till något resultat. Den skrifvelse till Kongl. Maj:t, som med anledning af dessa motioner af lagutskottet tillstyrktes, vann ej Första Kammarens bifall. Jag vill ej påstå, att kammaren härtill ej hade goda skäl. Tvärt om. Den föreslagna skrifvelsen gaf knappast en antydning om i hvad riktning Riks-